

Sygnatura akt I C 11/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Lidia Orzechowska-Korpikiewicz

Protokolant: Anna Lasko

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2015 r. w Kamiennej Górze

sprawy z powództwa I. Ś.

przeciwko A. Ś., T. Ś., M. S.

o uznanie umowy za bezskuteczną

I. powództwo oddała,

II. nie obciążać powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanych.

Sygn. akt I C 11/15

UZASADNIENIE

Powód I. Ś. wniósł o uznanie za bezskuteczną wobec niego umowy darowizny zawartej 18.07.2011 r. w K. przed notariuszem pomiędzy pozwanymi A. Ś. i T. Ś. jako darczyńcami swoich udziałów po 1/2 każdy z nich na rzecz pozwanej M. S. jako obdarowanej, nr aktu notarialnego A 2841 /2011, KN notariusza I. B..

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że 12.12.2010 r. w M. zmarł spadkodawca J. Ś.. Spadkodawca w chwili śmierci był rozwiedziony, miał troje dzieci: T. Ś., A. Ś. i I. Ś.. Pozwani nie poinformowali powoda o śmierci ojca a także zataili przed Sądem, iż spadkodawca miał jeszcze jednego syna. Na skutek złożenia fałszywego oświadczenia spadkowego 09.02.2011 r. Sąd wydał postanowienie w którym stwierdził nabycie spadku po 1/2 części na rzecz A. i T. Ś.. Powód po uzyskaniu informacji o śmierci spadkodawcy i fałszywym orzeczeniu sądowym dnia 19.05.2011 r. złożył wniosek o zmianę postanowienia o dziedziczeniu w ten sposób, by Sąd stwierdził nabycie spadku po 1/3 części na rzecz I. Ś., A. Ś. i T. Ś. jako dzieci spadkodawcy. Odpis tego wniosku pozwani otrzymali za pośrednictwem poczty 01.06.2011 r. A. i T. Ś. 18.07.2011 r. jako darczyńcy swoje udziały we własności przekazali swojej matce M. S. a ta darowiznę przyjęła. Umowa ta zmierzała do ubezskutecznienia roszczenia powoda rozliczenia schedy spadkowej po zmarłym ojcu J. Ś., albowiem w chwili spadkobrania własność nieruchomości objętej aktem notarialnym w całości należała do spadkodawcy. Powód ocenia wartość nieruchomości na kwotę 150 000,00 zł. co oznacza, że wartość roszczenia wynosi 50 000,00 zł. stosownie do treści postanowienia Sądu z 29.07.2011 r. sygn. I Ns 188/11.

Pozwana M. S. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu podniosła, że w dacie darowizny nie wiedziała o roszczeniach powoda. Przyjęła darowiznę sądząc, że dzieci chcą zapewnić jej spokojną i pewną starość w miejscu które było jej domem od 30 lat.

Pozwany T. Ś. wniósł o zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego orzeczenia w przedmiocie zmiany postanowienia o dziedziczeniu i stwierdzeniu nabycia spadku na jego rzecz na podstawie testamentu, który odnalazł

w rzeczach ojca. Pozwany podał, że rozstrzygnięcie w tym zakresie będzie skutkowało zmianą spadkobierców po J. Ś. a zatem i legitymacją strony w tym procesie.

Postępowanie zostało zawieszono.

A. Ś. i T. Ś. na rozprawie 13 sierpnia 2015 r. wnieśli o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze w sprawie sygn. akt I Ns 16/11 postanowieniem z 9 lutego 2011 r. stwierdził nabycie spadku po J. Ś. zmarłym 12 grudnia 2010 r. w M. ostatnio stale zamieszkałym w M., na podstawie ustawy na rzecz syna T. Ś. i córki A. Ś. po 1/2 części. Orzeczenie zapadło na podstawie fałszywego zapewnienia spadkowego złożonego przez A. Ś., która zapewniła, że spadkodawca miał tylko dwoje dzieci. Postanowienie to zostało zmienione postanowieniem Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze z 29.07.2011 r. sygn. akt I Ns 188/11 w ten sposób, że spadek po J. Ś. na podstawie ustawy nabyli: syn T. Ś. w 1/3 części, córka A. Ś. w 1/3 części, syn I. Ś. w 1/3 części. Następnie postanowieniem z 12.02.2015 r. w sprawie sygn. I Ns 49/15 postanowienie z 29.07.2011 r. zostało zmienione w ten sposób, że spadek po J. Ś. na podstawie testamentu nabył syn T. Ś. w całości.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze z 9 lutego 2011 r. sygn. akt I Ns 16/11 k. 8, postanowieniem Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze z 29 lipca 2011 r. sygn. akt I Ns 188/11 k.9., postanowienie Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze z 12.02.2015 r. sygn. akt I Ns 49/15 k.121)

Spadkodawca J. Ś. w chwili śmierci był rozwiedzony, miał troje dzieci: T. Ś., A. Ś. i I. Ś.. Pozostawił testament własnoręczny z 3 listopada 2004 r. którym powołał do dziedziczenia swojego syna T. Ś.. Testament został otwarty i ogłoszony na rozprawie 28 kwietnia 2014 r. Wcześniej, w toku sprawy o stwierdzenie nabycia spadku - sygn. akt I Ns 16/11 i o zmianę postanowienia o dziedziczeniu - sygn. akt I Ns 188/11, spadkobiercy ustawowi nie wiedzieli o sporządzeniu przez spadkodawcę testamentu. T. Ś. znalazł testament w marcu 2013 r. w dokumentach pozostawionych przez ojca. W prowadzonym przez prokuraturę postępowaniu karnym była wydana ekspertyza grafologiczna, która potwierdziła autentyczność podpisu spadkodawcy na testamencie.

(dowód: akta sprawy I Ns 11/15 : testament z 3 listopada 2004 r. k. 3, opinia biegłego sądowego grafologa z 7 października 2013 r. k.49-54, zapewnienie spadkowe i zeznania wnioskodawcy T. Ś. k.78.)

18.07.2011 r. w K. przed notariuszem I. B. (2) pomiędzy pozwanymi A. Ś. i T. Ś. jako darczyńcami swoich udziałów po 1/2 każdy a pozwaną M. S., została zawarta umowa darowizny której przedmiotem była nieruchomość spadkowa objęta KW nr (...). nr aktu notarialnego A 2841 /2011, KN notariusza I. B..

(dowód: aktaakt notarialnego A (...), KN notariusza I. B. k23-24).

Sąd zważył, co następuje:

Powód jako podstawę prawną roszczenia wskazał przepis art. 59 k.c. Stanowi on: „ W razie zawarcia umowy, której wykonanie czyni całkowicie lub częściowo niemożliwym zadośćuczynienie roszczeniu osoby trzeciej, osoba ta może żądać uznania umowy za bezskuteczną w stosunku do niej, jeżeli strony o jej roszczeniu wiedziały albo jeżeli umowa była nieodpłatna. Uznania umowy za bezskuteczną nie można żądać po upływie roku od jej zawarcia.

Powód ze swoim roszczeniem wystąpił 25.06 2012 r. w czasie, gdy na podstawie postanowienia sądu z 29 07.2011 r. był spadkobiercą ustawowym w 1/3 udziału po J. Ś., a tym samym przysługiwało mu prawo do spadkowej nieruchomości będącej przedmiotem darowizny dokonanej 18.07.2011 r. pomiędzy pozwanymi. W toku procesu sytuacja prawna powoda zmieniała się, gdyż cały spadek na podstawie testamentu nabył T. Ś. (postanowienie z 12.02.2015 r. zmieniające postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku z 29.07.2011 r.).

O ile w dacie złożenia pozwu można było mówić, że zawarcie pomiędzy pozwanymi umowy darowizny nieruchomości spadkowej czyniło całkowicie niemożliwym zadośćuczynienie roszczeniu powoda w zakresie praw przysługujących mu do tej nieruchomości, o tyle, z chwilą gdy zostało zmienione drugie postanowienie o dziedziczeniu po J. Ś. i spadkobiercą stał się jedynie T. Ś., powodowi nie przysługują roszczenia, którym zaspokojeniu stoi na przeszkodzie dokonana darowizna a przynajmniej powód tego nie wykazał. Nie zostało określone ewentualne roszczenie powoda dotyczące spadku, na przykład z tytułu zachowku, by możliwa była jego ochrona w trybie przewidzianym w art. 59 k.c.

Biorąc powyższe pod uwagę powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu o czym orzeczono w punkcie I wyroku.

Orzeczenie o kosztach oparto o przepis art. 102 k.p.c. Pomimo przegranego procesu Sąd nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego na rzecz pozwanych gdyż okoliczności faktyczne i prawne związane z dziedziczeniem uległy zmianie w toku procesu. Nie bez znaczenia był fakt, że dwa razy zmieniane było postanowienia w przedmiocie dziedziczenia a za składanie fałszywych zeznań pozwana A. Ś. została skazana. Przeniesienie własności nieruchomości było dokonane między pozwanymi w trakcie postępowania o zmianę postanowienia o dziedziczeniu, co świadczy o złej woli pozwanych. Nie sposób ocenić, że pozwana M. S. nie wiedziała o toczącym się postępowaniu związanym z pominięciem w dziedziczeniu syna spadkodawcy z pierwszego małżeństwa w sytuacji, gdy żyła w konkubinacie ze spadkodawcą 30 lat i jest matką pozostałych dzieci spadkodawcy.

Okoliczności te należało uznać za szczególne uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c.